

Perspektiver på høringsnotat om hensiktsmessigheten av en norsk klimalov

Framtiden i våre hender

Framtiden i våre hender (FIVH) stiller seg helhjertet bak innføringen av en norsk klimalov, og mener regjeringen bør sette i gang en utredning som skisserer helt konkrete løsninger for hva en klimalov bør inneholde, og hvilke støttestrukturer den bør ha.

FIVH mener klimaloven bør inneholde fire elementer:

1. Lovfesting av Klimamålene
2. Karbonbudsjetter med sektorvis fordeling av utslippskutt
3. Årlige rapporteringer til Stortinget om måloppnåelse
4. Et uavhengig klimaråd.

Resten av innspillet vil ta for seg de konkrete spørsmålene fra høringsnotatet. Vi oppfatter spørsmål 1 som det viktigste, om hvilken merverdi en klimalov vil ha i norsk sammenheng. Vi vektlegger her punkter som ikke er tatt med i WWF Norge sitt innspill¹, som vi for øvrig stiller oss bak.

1. Vil en klimarammelov gi merverdi i norsk sammenheng?

Høringsnotatet fra klima- og miljødepartementet viser til at det allerede eksisterer omfattende lovverk og reguleringer knyttet til norske klimagassutslipp. Norge har kommet veldig langt i dette arbeidet, det er bra. Men, en helhetlig og kontinuerlig fremstilling av hvordan summen av sektorvise tiltak fungerer og hvorvidt de møter overordnede klimamål, mangler. Uten denne framstillingen er det vanskelig å følge opp og skape de løsningene som trengs. Den viktigste merverdien av en klimalov, vil derfor være å tette dette hullet.

Klimaloven vil kunne:

- Koordinere tiltak i ulike sektorer, justere underveis, og samle innsatsen mot langsiktige målsettinger
- Minske gapet mellom mål og faktiske tiltak
- Sikre langsiktighet i arbeidet med å redusere nasjonale klimagassutslipp
- Sikre forutsigbarhet; for beslutningstagere, næringsliv, og den øvrige befolkningen

¹ Se: http://awsassets.wwf.no/downloads/klimalov_pa_horing_innspill_til_horningsinstanser_1.pdf

I bakgrunnsdelen i høringsnotatet understreker klima- og miljødepartementet at Norge skiller seg ut fra andre land, da Norge har en sterk konsentrasjon av utslipp i én næring. *«I tillegg er Norge et spredt befolket og geografisk og klimatisk utfordrende land for infrastruktur, bygg og transport»* (s'5). Slik FIVH ser det, er ikke dette til hinder for å implementere en klimalov, men et sterkere argument for at en klimalov behøves. Norge må bære sin del av det globale ansvaret for å redusere klimagassutslipp, og en klimalov vil ansvarliggjøre politikere til å ta stilling til hva Norge skal gjøre med petroleumsnæringen, som står for en vesentlig del av norske utslipp, men fører til enda flere utslipp internasjonalt.

Høringsnotatet viser også til at prinsippet om kostnadseffektivitet står sentralt i norsk klimapolitikk. *«Prinsippet om kostnadseffektivitet er også en av begrunnelsene for at Norge betaler for utslippsreduksjoner i andre land gjennom kjøp av internasjonale klimakvoter og direkte tiltak i andre land gjennom Klima- og skogprosjektet.»* Det kort vei herfra, til å si at det blir for krevende å ha en klimalov som har som overordnet målsetting å redusere nasjonale klimagassutslipp, all den tid det er rimeligere å finansiere utslippskutt i andre land. FIVH håper det ikke er det som er intensjonen med å ta med dette punktet. Dersom norsk klimapolitikk skal være ambisiøs, må vi også vise til ambisiøse målsettinger på hjemmebane, til tross for at de koster. Dessuten er det sentralt å vise til nasjonale mål og tiltak, når Norge jobber for å få på plass en global forpliktende klimaavtale.

FIVH er opptatt av at det ikke er mangel på lover som er det største problemet, men oppfølgingen av dem. Samtidig er vi enig med høringsnotatet om at *«Erfaringen fra den øvrige forurensningspolitikken er at effektive virkemidler og politiske vedtatte mål som ikke er lovfestet har bidratt til å redusere omfanget av forurensing i Norge vesentlig»* (s'8). Tiltak for å redusere klimagassutslipp kan skje gjennom økonomiske insentiver som grønne skatter og avgifter, areal- og transportplanlegging, m.m. Nødvendige tiltak er ikke nødvendigvis avhengig av lovgivning. Likevel mener vi at en klimalov som inkluderer lovfestede mål, karbonbudsjett, rapportering/kontroll, og et uavhengig klimaråd, vil fylle alle de komponentene som behøves for å styre klimapolitikken på en helhetlig måte, og mer tilfredsstillende enn det gjøres i dag.

2. Er det behov for mer rapportering og formidling av informasjon i Norge om klimagassutslipp og effekter av tiltak?

Miljødirektoratet og miljøstatus.no gjør en utmerket jobb i å rapportere på sektorvise utslipp i Norge. Slik FIVH ser det, kan det være aktuelt at Miljødirektoratet fungerer som sekretariat for klimarådet, og utarbeider den informasjonen som klimarådet er avhengig av. Det finnes mangler i rapporteringen i dag, for

eksempel fra landbruket som ikke rapporterer på indirekte utslipp. Flytransport mangler også både rapportering og målstyring mot utslippskutt.

Hovedmangelen er likevel hvordan rapporteringen følges opp, og synliggjøring av utslippskonsekvenser av tiltak i ulike sektorer. Når vi ser at klimagassutslippene i en sektor går opp, hvilke konsekvenser får det? Når det planlegges for nye motorveier, flyplassutvidelser og lokalisering av nye arbeidsplasser og boliger – hvilke utslippsberegninger legger til grunn, og hvilke konsekvenser får det for planene?

Vi mener at en klimalov som også skal synliggjøre klimakonsekvenser av tiltak i ulike sektorer vil gjøre det vanskeligere å legge planer som låser inne utslippsøkninger. Tvert imot vil det gi forutsigbare rammevilkår som stimulerer alle sektorer til å gjennomføre planer og tiltak som reduserer utslipp.

Sammen med rapporteringene og behandlingen av karbonbudsjett, kan informasjon om norske tiltak for å redusere utslipp gjøre mer tilgjengelig. Da blir det enklere å se når arbeidet med å redusere nasjonale klimagassutslipp nytter, og kan motarbeide det gjengse inntrykket av at «ingenting skjer». Dette kan motvirke apati og føre til at flere ønsker å ta ansvar for å få ned klimagassutslippene, både i befolkningen, næringsliv, og blant politikere.

3. Vil et uavhengig klimaråd være et hensiktsmessig nytt tilskudd til norsk klimapolitikk? Hvilken rolle bør det i så fall fylle?

FIVH mener at et klimaråd er en helt sentral del av strukturen som bør innramme en klimalov. Som WWF Norge skriver i sitt høringsinnspill: «Klimarådet skal være vitenskapens stemme inn i klimapolitikken, og sørge for at klimaloven bidrar til tilstrekkelige utslippskutt i henhold til hva som er nødvendig sett fra et klimavitenskapelig grunnlag» (s8). FIVH mener denne «vaktbikkje»-funksjonen er ekstremt viktig, og har potensiale til å fylle et tomrom i arbeidet med å definere og følge opp nødvendige tiltak i norsk klimapolitikk.

Klimarådet bør være vitenskapelig basert, oppnevnt av regjeringen over en lengre periode, for eksempel for fem år av gangen. Klimarådet bør få ansvar for å utarbeide karbonbudsjett og årlige rapporter som behandles av Stortinget, og deres mandat bør defineres av klimaloven.

Arild Hermstad

Leder, Framtiden i våre hender